

Abstrakt

Práce se zabývá interetnickými souvislostmi v tradiční bulharské hudbě, které byly v minulosti z různých důvodů často opomíjeny nebo marginalizovány. Jsou posuzovány sbližující procesy, které v oblasti tradiční hudby probíhají v důsledku kulturní interakce mezi jednotlivými balkánskými etniky. Je zkoumána úloha, již pro formování hudebního folklóru měla dlouhodobá příslušnost balkánského regionu k jednomu státnímu útvaru (Osmanské říši), jako jeden z faktorů, který mohl zásadně napomoci vzájemným kontaktům zúčastněných etnik.

Autor opírá svá východiska o jazykovědný koncept tzv. *balkánského jazykového svazu*, v jehož rámci je zkoumán soubor jevů a konvergentních tendencí v jazycích geneticky nepřibuzných v rámci balkánského areálu a klade si otázku, zda je možno podobnou tezi formulovat i v oblasti hudby a na základě posouzení hlavních sbližujících procesů tak vymezit pomyslný *balkánský hudební svaz*.

K tomuto účelu jsou vybrány dva výrazné fenomény, jež jsou přítomny v bulharském folklóru a určitým způsobem také v širším balkánském rámci. Dvouetnická hudebně-kulturní interakce je posuzována na obřadu *nestinarstvo/anastenaria*, lidovém mysteriu, vrcholícím tancem na žhavém uhlí, jenž je praktikován malými komunitami Bulharů a Řeků v několika sídlech jihovýchodní části Balkánského poloostrova. Akcentovány jsou terminologické shody ve specifickém slovníku bulharských a řeckých nestinarů a komparativní metodikou je porovnána hudební složka bulharské a řecké varianty obřadu.

Druhá příkladová studie se zabývá asymetrickými rytmy (tzv. *aksak*), které se ve velkém měřítku podílejí na metroritmické výstavbě bulharské lidové hudby. Tento jev je však do určité míry přítomen v balkánské hudbě obecně. Reprezentuje tedy hudební interakci vyšší úrovně, na níž se podílí větší počet etnik. V rámci této kapitoly je zhodnocena distribuce některých aksakových rytmů v hudbě balkánských etnik.

Výsledky práce jsou interpretovány v diskusi a závěrem autor nastiňuje perspektivy dalšího možného bádání v této oblasti.

Klíčová slova: Balkán, Bulharsko, Řecko, tradiční hudba, obřad *nestinarstvo/anastenaria*, asymetrické rytmy *aksak*, balkánský jazykový svaz.